ایلام سلامت
سال ۵، شماره ۵۶ ،آبان ماه ۹۳
گـــوناگـــون

اختلال نافرمانی ولجبازی درکودکی

مهمترین مشخصه اختلال لجبازی ونافرمانی ،الگوی رفتاری مکرر،منفی گرایی،لجبـــــــــــازی ،نافرمانی وخصومت دربرابرمظاهرقـــدرت اســت که حداقـــل۶ماه دوام داشـــته باشد.رفتارهای منفی گرایانه ولجبـازی بـه شـکل یکدندگی مستمر،مقاومت دربرابردستورالعمل هاوعدم تمایل به مصالحه وسلطه پذیری یاجرویحث بابزرگسـالان یاهمسـالان ظاهرمی شود. این اختلال بالگوی ثابـات رفتارمنفی کارانه وخصمانه نسبت بـه اولیاقـدرت ونیروانوانی برای قبـول مسـئولیت انتشاهات خودمشخص می شود.کودکان مبتلابه این اختلال بابزرگسالان جرویحث می کنند،زودرنج هستندواین ویژگی بـه بروزخشـم ونفرت منجرمی شـود.همچنین این کودکان ممکن اسـت درکلاس ودرروابـط بـاهمکیلان مشـکل داشـته باشند.امامعمولابه خشونت جسمی یارفتارتخریبی قابل ملاحظه ای دست نمی زنند.

ملاکهای تشخیصی اختلال

۱.غلب ازکوره درمی رود.

۲.غلب بابزرگسالان مشاجره می کند.

۳.غلب به طورفعال ازانجام خواسته هاورعایت قوانین سرپیچی می کند.

۴.غلب موجب ناراحتی دیگران می شود.

۵.غلب دیگران رابرای اشتباهات خودسرزنش می کند.

۶.غلب خشمگین واوقات تلخ است.

۷.کینه توزوانتقام جواست.

درمان

درمان اولیه اختلال شـــــامل رواندرمانی فردی کودک ورفتاردرمانی است که شامل مشاوره وآموزش مستقیم والدین درمهارت های اداره کردن انفعال وارزیابـــی های دقـــیق خانوادگی می باشد.یعنی والدین بایدبادیگرندکه رفتارمقابله ای کودک رانادیده ورفتارهای مثبت آورانقویت کنند. همچنین اگرتعارضی بین والدین وکودک وجوددارد،برطرف شود.ازسویی تنبیه شدیدجسمی وزبـانی محصوصادرکودکان بـه بـروز پرخاشگری آنان منجرمی شـودکه بـایدتوجه شـودوالدین بـایدمهارتهای اجتماعی وارتبـاطی این کودکان رانیزافزایش دهندوتاآنجاکه می توانندازبروزخشـم وعصبـانیت خودداری کنند.

تنظیم: معصومه حسن نژاد

کارشناس ارشدروانشناسی مرکزبهداشت شهرستان ایلام

انجام اولین جراحی پیوند انگشت دست در ایلام

اولین جراحی پیوند انگشتان دست کودکی ده ساله در ایلام توسط پزشک حاذق ایلامی دکتر سجاد حاتمی با موفقیت انجام شد.

گفتگوی زیر مصاحبه ای است که در آن خبرنگار وب دا از ایلام در خصوص چگونگی انجام این عمل پیوند ســـوالاتی را مطرح نموده که از نظر مخاطبان خواهد گذشت.

خودتان را برای مخاطبان سـایت اطلاع رسانی وب دا ایلام و ماهنامه ایلام سـلامت معرفی کنید.

سجاد حاتمی متولد سال ۵۷ و متولد یکی از روستاهای اطراف شهر ایلام هستم و مدرک فوق تخصص جراحی پلاستیک و زیـبایی را از دانشگاه علوم پزشـکی شیراز اخذ کرده و دوره تکمیلی میکروسرجری و پیوند دست را در بیمارسـتان حـضرت فاطمه الزهرا(س) تهران گذرانده.

رشته جراحی پلاستیک را بـرای مخاطبـان بیشتر توضیح دهید.

رشته جراحی پلاستیک یکی از رشـته های جذاب در علم پزشکی می باشـد البـته انجام اعمال جراحی زیبایی، فک و صورت، دسـت، سوختگی و ترمیمی علاسـت رشـته جذابـی اسـت و اما بـنده بیشـتر بـه مبـاحـث میکروسـرجری و دسـت و زیـبـایـی و فک و صورت و بحث سلولهای بنیادی علاقـه مند می باشم.

شرایط مصدوم چگونه بود و در چه سـاعتی مورد عمل قرار گرفت؟

بیمار مصدوم که سه انشکت دسـتی قـطع گردیده بود در ساعت ۸ شـب وارد اتاق عمل شد و توسط همکاران ارتوپد ویزیت شده و با توجه به اینکه علائم قطع خون رسانی کامل سه انگشت دست، تصمیم گرفته شـد که مورد عمل جراحی قـرار گیرد بنـابـراین از بیمارستان با بنده تماس گرفته شده و پس از حضور بر بالین بیمار مراحل عمل جراحی و پیوند انگشتان به مرحله اجرا درآمد.

عمل پیوند چه مدت به طول انجامید و حال بیمار در شرایط فعلی چگونه است؟

این عمل جراحی حدود ۵ سـاعت بـه طول انجامید و تحت بزرگنمایی میکروسکوپ و استفاده از وسایل میکروسرجری، عمل پیوند بـا موفقیت انجام شـد و خوشبختانه عمل جراحی موفقیت آمیزی بود و در حال حـاضر بیمار در سلامت کامل بـه سـر مـی بـرد و از بیمارستان نیز مرخص شده است.

آیا استان ایلام می تواند در خصوص پیوند اعضاء در کشور خود را مطرح کند؟

تکنولوژی و دانش پیوند اعضـاء خصوصـاً انگشتان فقط در چند استان کشور وجود دارد و این عمل بـرای اولین بـار در اسـتان انجام شد که نوید بخش این مهم است که از این پس بـدون اعزام موارد اینچنینی بـه اسـتان هایی همچون تهران، در استان ایلام نیز می توانیم اینگونه اعمال جراحی سخت را انجام دهیم و می توان گفت که در استان با فراهم شـــدن ظرفیت ها انجام اینگونه اعمال جراحی ممکن شده است.

با انجام این پیوند اعضاء قطعاً روی اسـتان ایلام حساب ویژه ای باز خواهد شـد آیا می توان گفت که ایلام قـــطب انجام اینگونه اعمال در غرب کشور خواهد شد؟

بـا حمایت های ارزنده ریاسـت محـتـرم دانشگاه علوم پزشـــکی ایلام و معاونین درمان و آموزشـــی ایشـــان و مهیا نمودن شرایط برای انجام اعمال سخت جراحی در اسـتان، خوشبـختانه این آمادگی بـرای پذیرش موارد پیوند اعضاء مخصوصاً پیوند انگشت از استان های همجوار و کشور عراق وجود دارد و انشـــالله که در آینده بـا این حمایت ها و ایجاد ظرفیت های بیشتر بتوان در سطح کشور و منطقه حرفی برای گفتن داشته باشیم.

اگر انجام این گونه اعمال سخت در اسـتان عملی شده پس می توان انتظار داشت که با توجه به همسایگی ایلام با کشور عراق بـه توریسم درمانی روی آورد، نظر شـما در این رابطه چیست؟

خوشبختانه تیم پیوند دست بـا سرپرسـتی اینجانب آمادگی انجام این عمل و قبـــول بیمار از سراسر کشور را دارد و علاوه بـر این رایزنی لازم جهت قبول بیمار از کشور عراق نیز صورت گرفته و بـــــا وجود این مرکز تخصصی می توان امیدوار بـود که توریسم درمانی در اسـتان ایلام بسیاق از پیش رونق بگیرد.

آیا در حال حـاضر مرکز تخصصی جراحی زیبایی در استان وجود دارد؟

با توجه به اجرای برنامه طرح تحـول نظام سلامت در کشـور، مرکز تخصصی جراحی زیبایی در بیمارستان طالقانی شـهر ایلام بـا تمام امکانات روز دنیا به زودی افتتاح خواهد شد و انجام کلیه اعمال جراحی در این مرکز بـا تعرفه دولتی صورت خواهد گرفت و می توانیم این گونه اعمال جراحی را بـا پایین ترین میزان هزینه انجام دهیم.

در پایان چه سخنی برای مخاطبان دارید؟

در این عمل دشـوار پیوند انگشـت تیم پیوشـی، اتاق عمل و دیگر اعضاء بـنده را یاری نمودند و بـــا کار گروهی و تلاش و اهتمام در قالب این تیم توانستیم انجام یکی از اعمال سخت در استان را عملی نماییم. همچنین از مسئولین دانشگاه علوم پزشـکی ایلام خصوصاً ریاسـت محـتـرم دانشگاه و معاونین محـتـرم درمان و آموزش و رئیس بیمارسـتان امام خمینی (ره) که در آماده سـازی تیم پیوند همکاری لازم را داشـتند، تقدیر و تشکر می کنم.

کارگاه پیشگیری از مرگ مادران باردار در دانشگاه علوم پزشکی ایلام برگزار شد

کارگاه پیشگیری از مرگ مادران باردار با حـضور سرپرست دانشگاه، معاونین درمان، بهداشـتی و آموزشـی دانشگاه و همچنین مدیران شبکه های بهداشت و درمان سطح استان، روسـای بیمارسـتان های دولتی و خصوصی، پزشـکان، کارشناسان و ماماها در دانشگاه علوم پزشکی ایلام بـرگزار شد.

بـه گزارش خبرنگار وب دا، در ابتـدای این کارگاه رئیس دانشگاه علوم پزشکی ایلام اظهار داشـت: زنان و بـانوان بـه عنوان بخش مهمی از جامعه نقش بسـیار شـاخص و مهمی ساختار خانواده و اجتماع دارند که از دیدگاه دینی و اجتماعی نیز این اهمیت بیان شده و نقـش آنان در خانواده و جامعه بـه عنوان تربیت کننده نسلها ستوده شده است.

دکتر علی دل پیشـه افزود: اکنون در دنیا سـلامت مادران باردار و کودکان آنان به عنوان یک شاخص مهم و بـااهمیت خودنمایی می کند و در جهان بـــه عنوان یک موضوع پر اهمیت و اساسی شناخته شده است.

وی بیـان داشـت: در این گونه نشسـت‌ها، نکات کلیدی پیشگیری از مرگ مادران در مواقـع اضطراری از سـوی متخصصین امر مطرح می شـــود و بـــه عنوان یک نکته آموزشی مورد توجه حاضران قـرار می‌گیرد تا از وقـوع مرگ مادران در شرایط بحرانی جلوگیری شود.

رئیس دانشگاه علوم پزشکی ایلام یادآوری نمود: امروزه اگر بتوانیم از مرگ و میر کودکان و مادران پیشگیری نماییم، می توانیم بگوییم عملکرد مناسب و معقـولانه ای در این راسـتا داشته ایم و این امر نشـان از اجرای رسـالت خطیر ما در این راستا دارد.

معاون بهداشتی دانشگاه علوم پزشـکی ایلام نیز در ادامه عنوان کرد: بـر اسـاس اهداف هزاره سـوم، ایران نیز همانند سایر کشـورها در راسـتای پیشگیری از مرگ مادران بـاردار تلاش می کند که این شـاخص مهم نسـبـت بـه گذشـته بهبودی مناسب و قابل انتظاری داشته باشد.

دکتر راضی ناصری فر اضافه کرد: بـدین منظور در راسـتای کاهش مرگ و میر مادران این کمیته و جلسات مشابه برگزار و مداخلاتی در این خصوص طراحی و اجرایی می‌شود که ما را در ادامه راه قطعاً یاری خواهد نمود.

وی خاطر نشان کرد: به منظور تبادل تجربیات بخصوص در زمینه نجات جان مادران در شـرایط اضطراری و بحـرانی، لازم است جلسـات مشترکی بـا حـضور معاونتهای درمان، بهداشتی،آموزشی و متخصصین زنان و زایمان برگزار شده و به مشکلات خاص این بخش رسیدگی گردد.

معاون بهداشتی دانشگاه علوم پزشـکی ایلام ابـراز داشت: شـاخص سـلامت و میزان مرگ و میر کودکان و مادران از آنجـایی درجه اهمیتی برخوردار است که سلامت نسـل آینده در گرو عملکرد مناسب امروز ما در قبال این قشر دارد.

معاون درمان دانشگاه علوم پزشـکی ایلام نیز در ادامه این کارگاه بیـان داشـت: هدف از تشـکیل جلسـات مربـوط بـه سلامت مادران باردار تلاش برای ارتقای دانش کارشناسـان و دسـت اندرکاران مرتبط با خدمات دهی به این قشر است که بـه عنوان یک اولویت در این راسـتا بـاید مورد توجه جدی باشد.

دکتر عبدالنور کرد جمشیدی خاطر نشان نمود: تشـکیل این گونه جلسات بـا درنمایه های آموزشـی و پیشگیرانه همراه است و هدف ما نیز بررسی مشکلات و موانع فراروی خدمت رسانی به این قشر می باشد تا بدین وسیله از وقوع مشکلات و آسـیب های احتمالی در این حـوزه پیشگیری و جلوگیری کنیم.

وی تصریح نمود: ما در هر شرایطی نسبت به سلامت مادران باردار وظیفه داریم و لذا باید رسالت خود را بـه معنای واقعی انجام داده و مشکلات این عرصه را با اهتمام و جدیت مرتفع سازیم.

معاون درمان دانشگاه علوم پزشکی ایلام بـاید بـه گونه ای عمل کنیم که سلامت کودکان و مادران بـاردار را بـه عنوان شاخص هایی قابل اتکا و ارزنده معرفی نماییم و در این راسـتا در کشور خودمان باشیم.

معاون آموزشی دانشگاه علوم پزشکی ایلام نیز بـه عنوان دیگر سخنران این کارگاه ابراز کرد: این گونه جلسات بـه ما فرصت می دهد که مشـکلات و کمبـودهای این عرصه را شناسایی کرده و نسبت به رفع آنان اقدام نماییم.

دکتر مجید رضایی طاوبرانی ادامه داد: راهکارهای مطلـوب در مواقع بحرانی و ضروری دستاوردهایی هستند که آموزش آنان در همین جلسـات شـکل می گیرد و لذا این جلسـات و تعدد و تکثر آن می تواند آثار مثبت و سازنده ای داشته باشد و خدمت رسـانی بـه قشـر مادران و کودکان را بـه گونه ای مطلوب هدفمند نماید.

وی ضمن تقدیر از بـانیان و بـرگزار کنندگان جلسـه کمیته مربوط بـه سـلامت مادران و کودکان بادآوری کرد: موضوع رسیدگی و توجه به مادران باردار از اهمیت خاصی برخوردار است چراکه ما را به اهداف خود در زمینه سـلامت نزدیک تر می کند.

معاون آموزشی دانشگاه علوم پزشکی ایلام بـا اشـاره بـه پر اهمیت بودن سلامت مادران باردار تصریح کرد: اگر بـتوانیم خدمات علمی و هدفمندی به این قشر داشته باشیم یقیناً حاصل این تلاش و جدیت باعث می شـود در آینده کودکان سالمی در جامعه داشته باشیم.

این کارگاه بـا طرح مصوبـاتی همچون بـرگزاری کارگاه آموزشی زایمان طبیعی ویژه بـهیاران ، بـهبوزان و ماما در روستا ،افزایش مراقبت پیش از بـارداری و پس از آن ادامه یافت و حاضران نیز به بیان دیدگاه های خود در این زمینه ها پرداختند.

جلسه کارگروه تخصصی سلامت و امنیت غذایی در استان ایلام تشکیل شد

جلسه کارگروه تخصصی سـلامت و امنیت غذایی در اسـتان ایلام بـا حـضور رئیس دانشگاه علوم پزشکی، مدیرکل امور اجتماعی اسـتانداری، معاونین بهداشـتی، غذا و دارو، مدیر درمان و مدیران دستگاههای مرتبط با جلسه در محل سـالن اجتماعات استانداری ایلام تشکیل شد.

به گزارش خبرنگار وب دا، در ابتدای این جلسه دکتر علی دل پیشـه رئیس دانشگاه علوم پزشـکی ایلام ضمن تسـلیت فرا رسـیدن ماه محـرم و ایام شـهادت امام حسـین (ع) و یاران ایشـان، شـهادت را بـالاترین ارزش خداوند بـرای امام حسین(ع) برشمرد و اظهار داشت: امام حسـین(ع) در واقعه عاشورا برای ترویج معروفات و جلوگیری از منکرات آن زمان همه چیز خود را فدا کرد زمانی که اخلاق حسنه و ارزش‌ها به ضد ارزش تبدیل شده بود.

وی در ادامه در خصوص اهمیت و ارزش ترویج اهداف حـوزه سلامت در میان اقشـار نوجوان و جوان بـیان کرد: سـلامت یکی از مباحـثی اسـت که در هر جامعه ای اهمیت و ارزش زیادی دارد و همواره مورد توجه است چرا که این اقشـار بـه عنوان منابع انسانی آینده جامعه محسوب می گردند.

رئیس دانشگاه علوم پزشـکی ایلام ابـراز نمود: محـیط های آموزشی که بیشـترین گروه هدف از جمله نوجوانان و جوانان را در خود جای داده، مهمترین محـل بـرای اجرای مداخلات ارتقای سلامت و برنامه های مربوط به آن است.

وی خاطر نشـان کرد: ارتقـای سـلامت در محـیط های آموزشی، اجرای بـرنامه های مختلف و آموزش سلامت بـا همراهی و مشـارکت قشـر دانش آموز عملی خواهد شـد و ضمانت این امر نیز مسـتلزم دخالت، مشـارکت و همـــراهی خانواده، مدرسه، حوزه سلامت و جامعه است.

دکتر دل پیشه در بخش دیگری از سـخنان خود از همراهی و تعامل شایسـته دسـتگاه های اجرایی، ادارات و نهادها در راسـتای صیانت از سلامت مردم در جامعه تقدیر نمود و اضافه کرد: همه ما بـه عنوان بخشـی از جامعه مسـئولیم که در راسـتای حفظ سلامت مردم رسـالت خود را بـه مرحـله انجام برسانیم.

وی با بیان اینکه در اسـتان ایلام اهمیت سـلامت در محـیط های آموزشـی بـه خوبـی شـناخته شـده، افزود: ما در حـوزه سلامت به دنبال این هستیم که مفاهیم سلامت در بین قشر دانش آموز ترویج و استقرار پیدا کند.

رئیس دانشگاه علوم پزشکی ایلام یادآور شـد: دانش آموزان به عنوان جامعه هدف برنامه مدرسه مروج سلامت بـه عنوان آینده ساز ایران اسلامی به شمار می روند لذا این گونه برنامه های مربوط به سلامت را باید در همین سن نوجوانی در بـین آنان نهادینه کرد.

در ادامه این جلسـه نیز مدیر کل امور اجتماعی اسـتانداری ایلام نیز با تسـلیت ایام شـهادت سـومین پیشـوای شـیعیان حـضرت امام حسـین (ع) عنوان کرد: دولت تدبـیر و امید در کنار اجرای طرح بـزرگ تحـول نظام سـلامت، رویکردی فرهنگی و اجتماعی به حوزه سلامت دارد.

دکتر علی مهرعلیزاده بـیان داشـت: این افتخار نیسـت که مردم دچار بیماری شوند و دولت در طرح تحول نظام سلامت هزینه های آنان را بپردازد بلکه با پیشگیری و ترویج مباحث سلامتی می توان از بسیاری از هزینه ها به نحو قابل ملاحظه ای کاسـت،وی با اشاره بـه اینکه هزینه هایی که امروز بـر ما تحمیل می شود، با خود مراقبتی می توان بـه حداقـل رسـاند ابـراز داشت: بـاید پیشگیری مقـدم بـر درمان را در جامعه نهادینه کنیم تا سلامت در جامعه حاکم شود.

مدیر کل امور اجتماعی اســـــتانداری ایلام تصریح نمود: مشـارکت اجتماعی در اجرا و تحـقـق اهداف حـوزه سـلامت ضرورتی اجتناب ناپذیر است و مشـارکت مردم در این حـوزه باعث پایداری سلامت در جامعه می گردد.

وی ادامه داد: برای حفظ سلامت مردم در جامعه و جلوگیری از هزینه ها، فرهنگ سازی گردیده و لذا در این رسـالت همه دستگاه ها وارد عمل شوند.

دســـتورالعمل دیگر این جلســه در خصوص ســـامان دهی عطاری های سنتی سطح استان و برخورد قـانونی بـا عرضه کنندگان داروهای غیر مجاز بود که توسط اعضاء به بحث و تبادل نظر گذاشته شـد و در ادامه نیز مدیران دسـتگاههای اجرایی حاضر در جلسه به بیان دیدگاه های خود در خصوص دستورالعمل های مطرح شده پرداختند.

رئیس هجدهمین کنگره سراسری سالیانه طب فیزیکی:

۹۵درصد بیماران دارای کمردرد به جراحی نیاز ندارند

رئیس هجدهمین کنگره سراسـری سـالیانه طب فیزیکی توانبخشـی و الکترودیاگنوز ایران گفت: درصد بیماران مبتلا به کمردرد نیازی بـه جراحی ندارند و بـا درمان‌های جایگزین مشکلاتشـان حـل می‌شود. دکتر مسـعود رایگانی رئیس هجدهمین کنگره سراسری سالیانه طب فیزیکی توانبخشی و الکترودیاگنوز ایران با اشاره به بی نیازی ۹۵ درصد بیماران دارای کمردرد از جراحی تصریح کرد: پزشکان باید زمان کافی برای معاینه و شرح حال بیمار صرف کنند تا با این اقـدام ضمن کاهش تجویز تصویربـرداری بـا تشـخیص مناسب بیماری بدون جراحی بیماران را درمان کنند.

وی افزود: ۸۰ درصد افراد مبـتلا بـه دیسـک کمر نیازمند جراحی نیسـتند و پزشکان متخصص طب فیزیکی و توانبخشی می‌توانند با اقدامات توانبخشی و در مرحـله بـعد تجویز دارو از انجام اقـدامات مداخله ای بـر روی بـیمار پیشگیری کنند.

رایگانی تصریح کرد: یکی از مشـکلات توانبخشـی ، شـناخته نشـدن توانمندی‌های رشته طب فیزیکی و توانبخشی است یعنی بسیاری از خدمات را به طور ناقص از جاهای دیگر کسب می‌کنند در حالی که اگر بـه متخصص توانبخشی مراجعه کنند سعی می‌شود به فرد آموزش‌های لازم بـرای کاهش درد و انجام حرکات ورزشی خاص و حداقل دارو تجویز شود.

رئیس هجدهمین کنگره سراسـری سـالیانه طب فیزیکی توانبخشـی و الکترودیاگنوز ایران همپوشـانی رشته طب فیزیکی و توانبخشی را از دیگر چالش‌های این رشته برشمرد و راه حل آن را داشتن راهنمای خدمات بـالینی در سطح کشـور دانسـت تا بـدین شـکل مردم بـدانند در صورت داشـتن چه بیماری به چه پزشکی مراجعه کنند تا سرگردانی بیماران کاهش یابد.

وی جمعیت پزشکان طب فیزیکی و توانبخشی را با توجه بـه جمعیت کشـور بسیار ناچیز دانست و گفت: در سطح کشور فقط ۴۰۰ پزشـک طب فیزیکی و توانبخشـی داریم که این تعداد نیز در اسـتان‌های تهران، فارس و بـرخی استان‌های بزرگ دیگر کشور توزیع شده است در حالی که ما چیزی حـدود ۲ هزار پزشـک متخصص طب فیزیکی و توانبخشی در سراسر کشور نیاز داریم.

رایگانی یکی از راه‌های کاهش تجویز اقدامات مداخله‌ای و جراحی را افزایش تعرفه معاینه و توان تشـخیصی پزشـکان دانسـت و گفت: تا زمانی که حـق ویزیت پزشکان در مقایسه با اقدامات مداخله‌ای جراحی پایین باشـد بیشـتر اقدامات درمانی به سمت جراحی خواهد رفت.

رایگانی گفت: باید مباحث توانبخشی را وارد حـیطه پزشـکان عمومی کرد و پزشکان عمومی با مسلح شدن بـه علم توانبخشی بـدانند که چه زمان بـاید بیماران را برای توانبخشی ارجاع داد و چه زمانی اقدامات دیگر را صورت داد.

رئیس هجدهمین کنگره سراسـری سـالیانه طب فیزیکی توانبخشـی و الکترودیاگنوز ایران ادامه داد: با توجه بـه جمعیت سالمند در آینده بـه نظر می‌رسد که هیچ بیماری بدون پیوستگی با توانبخشی باقـی نخواهد ماند و در انتهای نام هر رشـته‌ای شـاهد عنوان توانبخشـی باشـیم و در هر بیماری و تخصصی از توانبخشی استفاده شود.

هجدهمین کنگره سراسری سالیانه طب فیزیکی توانبخشـی و الکترودیاگنوز ایران ۵ تا ۷ آذر در دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی برگزار می شود